

«բարեկցաւի» դէմ հնարած նոր դեղը՝ ինչպէս կը գուշակուէր, դարձեալ գործնականի մէջ չհաստատուեցաւ: — Թոփեւ իւր Վերթու-ժուիկն շատ մեծ յառաջագիմութիւն ըրաւ: Վերթինը հնարեց Վալը (Calot) բժիշկը: — Իււնտագէրի ծառագայթները՝ աչաց հիւանդութեան դէմ մեծ օգուտներ ծնցցն տուին: — Պրոֆ. Էշնիի գիւտը դեռ հրապարակ հանուած չէ:

— Օպիէի Էլեմէնը: Գաղղիացի եգիպտացիներ՝ Ամէլինո (Amélineau), Վերին Եգիպտոս Արիւդոսի մէջ Օպիէի գերեզմանը գտած է — կ'ըսէ հեռագիրը, եւ մինչեւ հիմայ չհերքուեցաւ այս լուրը: Նոյն գաղղիացի գիտնականն երկու վերջին ձմեռները գտած էր Քրիստոսէ յառաջ 3000ին թագաւորած հարստութեան (dynastie) թագաւորներուն գերեզմանները:

— Մարտ ամսոյն 20ին Էնթրիկ Իքսէն իւր 70 ամեայ ծննդեան տարեգարձը կատարեց: Նորվեգիայի այս վկայագիրը՝ այսօր միայն երկու միջոցկից ունի, զԶօլա եւ Ղէո Տոյսոյ:

— Ի Պեկին (Չինաստան) նոր շամաւարանի մը ծրագիրը կը պատրաստուի. պիտի ունենայ տասը ճիւղ (faculté). Ատղաբաշխութիւն եւ Ուսողութիւն, Երկրագիտութիւն, Փիլիսոփայութիւն եւ Կրօնք, Քաղաքագիտութիւն, Գրականութիւն եւ Օտար լեզուներ, Ռազմագիտութիւն եւ Ծովագիտութիւն, Երկրագործութիւն, Արուեստախօսութիւն, Վաճառականական գիտութիւն, Բժշկութիւն:

— Ի Էւոմ՝ Պալատինի Պրոֆէսոր Մարուկէի յիշեալ հանած պատկերը՝ որ Քրիստոսի խաչելութիւնը կը ներկայացընէ, մեծ վիճարանութիւն յարուցած է: Պատկերը մենք տեսնք (գերման. լրագրաց մէջ). հետաքրքրական վիճարանութեան էջքին կը սպասենք:

— «Monotype» («Մենատիպ») անուամբ հնարուած «գրաշար» մըքնեան՝ մինչեւ հիմայ Նիւ-Եորկի եւ Չիկագոյի մեծ լրագրիներու եւ «Globe» ու «Pall Mall Gazette»-ի գործածած «Monoline» անուամբ գրաշար մըքնեային կատարելագործածել է: Մրտաքին տեսքով՝ էրեւմեքնեային շատ կը նմանի: Գրաշարներու սրբութիւնն է այս մըքնեան...:

— Նիւ Էլքիստի Ժ. Ժամանակիս ամենամեծ գիւտերէն մէկն ըրաւ՝ լեհ. երիտասարդ ուսուցիչ մը՝ Յոլճ. Էլեպանիկ (Jahn Szczepanik): Իւր գիւտը քանուանէ հեղինակը՝ Տեխնոլոգի (եյեկտրական հեռատես): Մշտնջրով հեռու պատկերներ, տեսարաններ, պիտի ներկայացունի այս հեռատեսով՝ իրենց բնական

գոյներով, շարժումներով եւն: Արդէն Գաղղիայի 1900ի Յուլյահանդիսի վարչութեան հետ գաղնիք դրած է այս երիտասարդ գիտնականը (հաղիւ դեռ 27 տարւան է), եւ առաջին անգամ ի Պարիս հրապարակ պիտի ելլէ այս նոր գիւտը: Հետագայի տարածակէտք մինչ է գիտնալը թէ հեղինակը՝ գիտութեանց իրթին տեսական վարդապետութիւններէն աւելի՝ օգտուած է — Ժիւլ Վէրնի գիտնական վեպերէն: Յուլյահանդիսին մէջ առանձին պաղիւնի մը պիտի կառուցուի, եւ օրը երեք անգամ Պրէի՝ Օպերայի ներկայացուցումները պիտի փոխադրուին այս պաղիւնին մէջ: Հանդիսականք պիտի ունենան իրենց սկանչին վրայ հեռաձայնի գործիք մը, իսկ աշքին առջեւ՝ «հեռատես», որով Օպերայի գերասաններու թէ՛ շարժումներն պիտի տեսնեն եւ թէ՛ ձայնն ու երգը պիտի լսեն: Եթէ ստուգուի «նոր Էլքիստի», այս գիւտը, այն ատեն հեռագիրը կատարած պիտի ըլլայ այլ եւս իւր պաշտօնը: ԺԱՂԱՄԱՂ

ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ ՏԵՄԱՌԹԻՆ

Վիճակ, 26 Մարտ, 1898:

Առաւորիս-Հոռնգաւորիս: Խորհրդաւանն ամսոյս 21ին քացուեցաւ, քայց զարմանալի նախադէպքով մը, որուն ոչ ոք կը սպասէր: Պր. Գաուշ հրատարակեց «լեզուաց նոր կարգադրութիւն», մը, որով ընչեց Բաղնիկ կոմիտի կարգադրութիւնը. սակայն հրատարակման երկրորդ օրն անակնկալ կերպով հրաժարեցաւ Գաուշի պաշտօնարանին ալ: Կոմի Թունի (Thun) պաշտօնարանին հարկաւ պատասխանատու չէ՝ իւր երկու նախորդ պաշտօնարաններու հրատարակութեանց. քաղաքականութեան խաղացած յաջող դերերէն մէկն եղաւ այս հրաժարումը: Նոր խորհրդաւանը՝ եթէ կոնկրէրի եւ իւր 4 հոգիէ քաղաքացած Կոմիակցութիւնն անտես ընենք, խաղաղութեամբ գործելու մեծ յոյս կու տայ: Հարկաւոր է վերջապէս այս խաղաղութիւնը, քանի որ արտաքին քաղաքականութեան «ծանր միջոցառում», կ'ենթադրէ թէ ամէն տէրութիւն պատրաստ է յանկարծական շփոթութեանց ստշել. եւ երկրորդ՝ Փրանց Եօզէֆ կայ-

սեր թագաւորութեան 50ամեայ յորեւելանն է այս տարի . . . :

Գաղթիս: Անցեալ ամիսներու պայքարներէ ու յուզումներէ ետքը համեմատաբար հանդարտ է այս տրուութիւնն ալ. միայն Ալէքը կը շարունակուին խռովութիւնները:

Ռուսիս: Վերջապէս ընդունել տուաւ Չինաստանի իր պահանջումները: Պորոտ Արթուրի նաւահանգիստը 25 տարւան համար — վարձեց. նոյնպէս Տալէն — Վան նաւահանգիստն անցաւ՝ նոյնչափ ժամանակի համար, Ռուսաստանի ձեռքը: Պետրոնայէն սկսեալ մինչեւ վերոյիշեալ երկու նաւահանգիստները պիտի շարունակուին երկամիութեայ շինութիւնը: — Կրետէին ինդոյն մէջ գուշակուած “յետս նահանջումը”, որչափ կ'երեւայ, շատուզուեցաւ, եւ Գէորգ իշխանը պիտի հաստատուի՝ ըստ Կորգոնի “յայտնի-զաղտնապահութեան”, իւր կուսակալ Կրետէի, որուն ջրերէն բաշտեցաւ գերմանական դրօշը եւ Ապրիլ 15ին պիտի քաշուի աստրիականը:

Չինաստան: “Եղբայրաբար բաժնեցէզիս”, կ'ըսէ այս ընդարձակածաւալ տէրութիւնը, եւ իսկին շահակից տէրութիւնները գործի ձեռնամուկի կ'ըլլան: Գերմանացոյն առած մասը ծախսօթ է, Ռուսիայի առնելքը տեսնաք, Գաղղիա երրորդ “պահանջատէրը”, կը ներկայանայ, ժապոն արդէն ունի իւր մասը, կը մնայ Եանկին ու Ալբիոնը, որոնք կը պատրաստուին գործով հաստատելու գաղ. առածը. *„Rira bien qui rira le dernier“*.

Միացեալ-Նահանգք եւ Սպանիա: Պատերազմի ծայր կը գործնայ, թէպէտ որչափ կ'երեւայ, աւելի աղմուկ է քան իրականութիւն . . . : Սպանիական հանդարտութիւնն եւ այնպիսի “վիթլարի”, տէրութեան մը սպառնալիքներուն ցոյց տուած աներկիւղութիւնը, մուստանջութիւն կը պատճառէ Եանկիններու “ծանրագլուխ մասին”, թէ մի գուցէ եւրոպական այլեւայլ տէրութիւններ օգնութեան հասնին Սպանիայի այս անիրաւ պատերազմին մէջ. եւ այս շատ հաւանական է, քանի որ Միացեալ-Նահանգներն “անկուշ”, եւ քիչ մի — “շահաւէր”, միջնորդներ կը նկատուին, թէպէտ ի Կուբա թա-

փուած արիւնը կ'արդարացնէ՝ գոնէ ըստ մեզ, այս միջնորդութիւնը:

Մերթիս եւ **Բուլգարիս:** Յարաբերութիւնները շատ ձգտեալ են եւ երկակողմանի պատրաստութիւններ կը տեսնուին: Վերջապէս Բալկանեան թեքակողքին չկողաց իւր խաղաղութիւնը գաննել եւ կը նկատուի միշտ՝ ապագայ աշխարհաւեր պատերազմի մը “լուցիկի մթերանոցը”:

Յունաստան: Յունաց թագաւորին՝ իւր կրած դաւաճան յարձակմանէն ազատութիւնը, արթնցուց կարծեց անտարբեր տէրութեանց համակրութիւնն այս փոքրիկ ազգին վրայ: Երեք մեծ տէրութեանց՝ Ռուսիայի, Անգլիայի եւ Գաղղիայի երաշխատրութեամբը, պիտի հայթայթուի պատերազմի տուգանքը եւ Յունաստանի պիտի կարենայ դարձեալ շունչ առնուլ:

ՔՐՈՒՆԻԿԱՎՈՒԹԻՒՆ

ՌԻՍՈՒՄԵԱԿԱՆ

ԼԵՃՈՒՄԱՆԱՄԱՆ — Եւրոպիոյ Հայոց գաւառաբարբառը. 97: — Հաւաքածոյ Թրանսիլուանիոյ Հայոց գաւառական բառերուն. 105:

ՀՆԱՅՐԱՅԻՄ — Ալեքսի մը հայ հնագրութեան վրայ (պատկերապարզ). 106:

ՄԱՏԵՆԱՅՐԱՅԻՄ — Եղնկայ “Եղծ կոմ” ընդդէմ պաշտօնք, գործոյ յօրինման ժամանակն ու վաւերականութիւնը: 110:

ՄԱՏԵՆԱՅՐԱՅԻՄ — “Եղբայրական օգնութիւն”.

114: — “Ներքալարութիւն հոգեւորական վարուց Յովսափաւ որդւոյ թագաւորին Հնդկաց. գրեալ Յոհաննու կրթանաւորի”, 115:

ԱՆԼԵՒԱԾԵԼ

ՆՈՐ ՀԱՏԱՅՐԱՅԻՄԻԹԻՒՆՔ. 118:

ԱՋԳԱՅՈՒ ԹԵՐԹԵՐԸ ԺԱՂՆԻՓՈՒՆՔ — 1. Շատ ուշ, Գր. Ա. Ժերեթլի: — 2. Յ տարին արտասանութիւնը: — 3. Բարեկամի մը քաղը: — 4. Ուսանողաց օգնութիւն: — 5. Գր. Մ. Յ. Սն-թեան՝ Անգլոմ ԲՆԶԱԼԻ աքաղական ընկերութեան: — 6. Հայ գիտնական մը եւ ուսանողների Գարիս — 7. Երկու միջանակ: — 8. Գ. Տիգրան Է. Զ. Զուհանն: — Օգտակար գիտելիքներ. 124:

ԲԱՂԵՔԱԿԱՆ ՑՆՈՒԹԻՒՆ 127:

ՀՐԱՅԱՐԱՅԻՄ ԵՒ ՊԱՏԱՆԱՆԱՅՈՒ ԽՄԱՐԱՅԻՐ

4. ԲԱՅԱՅԵԼ 4. ԳԱՐՈՆՅ

ԱՆԵՆՆԱՆ, ՄԻՒԹԵՐԵՐԵՆ, ՏԳՐԱՐՆ.